

Kafkova groteska "Nový advokát"

"Nový advokát", první črta Kafkovy sbírky "Venkovský lékař", má za námět proměnu proslulého Bucefala, válečného koně Alexandra Velikého, v pražského advokáta, Kafkova současníka. Námět nanejvýš absurdní, mnohem absurdnější než byl námět "Proměny", neboť změni-li se ^{tam} Rehoř Samsa ^{naráz} ~~rázem~~ v ohyzdný hmyz, dá se to snadno pochopit jako pokles syna od živitele rodiny v parazita. Námět "Nového advokáta" se jeví spíše jako "Schnapsidee".

⌈ Proměna Bucefala se v "Novém advokátovi" nejen podává jako hotový fakt, nýbrž se i zdůvodňuje, ale způsobem, který absurdnost faktu nesnižuje, nýbrž naopak zvyšuje. Bucefalus sám rozumově odůvodňuje rozhodnutí k proměně: Již není epocha Alexandra Velikého, nyní je doba zcela jiná. Již za Alexandra Velikého "brány Indie byly nedostupné, ale jejich směr byl vyznačen královským mečem". Proti tomu v době moderní nikdo neukazuje směr.

⌈ V tomto aforismu o bezsměrrovosti moderní doby, kdy "se pohled mate", bývá spatřován vlastní smysl této Kafkovy črty. Pak se ovšem proměna Bucefala nechává stranou, žádný smysl se jí nepropůjčuje. Avšak jakkoli válečný kůň a advokát jsou entity neporovnatelné, dovede vtipná inteligence v nich odhalit jakousi podobnost funkcí. Jde o to, že válečný kůň se osvědčuje v bitvách a advokát v soudních sporech; jde o to, že kůň nese válečníka do boje a klient se před soudem opírá o svého advokáta. Co znamenal válečný kůň v hrdých dobách starověku, znamená advokát v podmínkách moderní civilizace. Z tohoto hlediska ztrácí absurdní námět "Nového advokáta" trochu ze své frivolnosti.

Válečný kůň zastupuje starověk, advokát moderní měšťanskou dobu. Starověk a současnost jsou v příkrém protikladu, a přece ještě starověk (podivně zasahoval, tehdy do současnosti. Zá-
kladem vyššího vzdělání, ještě nepřestalo být,
~~bylo~~ humanistické gymnázium, nezbytnou složkou celého právnického studia bylo právo římské. Každá budova gymnázia byla vybavena reprodukcí neapolské mozaiky Alexandrové bitvy; na stěnách tříd se skvěl Bucefalus. Zdá se, že "Nový advokát" ironizuje stopy antiky, zaváženě paradoxně do současné doby. Tato črta Kafkova má blízko ^{x)} Meyrinkovi.

Carol Trutz

x) Řecké jméno Bucefalos znamená "dobytčí hlava". Mezi promovanými kolegy Kafkovými byl jistě i některý Dr. jur. Rindskopf.